

Protocol

dalla radunonza communal dils 20 da zercladur 2025 ella halla polivalenta a Trin

- Il president communal Maurus Cafilisch beneventa 90 personas alla secunda radunonza communal digl onn 2025.
- Igl invit ei vegnius distribuius ad uras. La gliesta da tractandas vegn approbada.
- Sepp Müller e Hitsch Malär vegnan eligi sco dumbravuschs.

Tractandas:

1. Protocol dalla radunonza communal dils 19 da mars 2025
2. Approbaziun dil quen annual 2024
3. Lescha per la finanziaziun speciala dalla forza idraulica Trin
4. Varia

1. Protocol dalla radunonza communal dils 19 da mars 2025

Duront l'exposiziun publica dils 4 d'avrel tochen ils 4 da matg 2025 ein neginas objecziuns entradas. Il protocol vala damai sco approbaus. All'actuara vegn engraziau per sia lavur da redegger il protocol.

2. Approbaziun dil quen annual 2024

Il president communal presenta il quen annual 2024 ed explichescha las cefras a maun da diversas graficas. Il quen annual 2024 cun expensas totalas da rodund CHF 9,5 milliuns ed in recav da ver CHF 9,9 milliuns siara cun in surpli dil recav da circa CHF 423'000.00. En cumparegliaziun cun il surpli d'expensas budgetau da ver CHF 144'000.00 resulta ina differenza positiva da rodund CHF 570'000.00 (ca. 6%).

Il resultat dil recav fiscal corrispunda tut en tut al preventiv. La taglia sin la midada da maun a giu per consequenza entradas levamein pli aultas che budgetau. In resultat pli bass ha ei perencunter dau tier la taglia sin la facultad e tier las personas giuridicas. Sin fundament d'ina midada dalla software da taglia tier il Cantun han las taxaziuns retard. Il recav dils regals / dallas concessiuns contonscha grazia ad in bien onn hidrologic e prezis d'energia favoreivels in surpli da totalmein CHF 350'000.00. Las indemnisaziuns ein per CHF 500'000.00 pli aultas che preventivau, quei ch'ei d'attribuir allas entradas supplementaras generadas cun multas, allas restituziuns digl agid social, alla vendita da lenna budgetada a moda memia conservativa, allas taxas per aua ed aua piarsa fixadas memia bass sco era allas diversas restituziuns per accidents, malsognas e congedis da maternitad, ch'ei buc adina previsiblas. Pervia d'in quen dalla Flims Trin Energie AG ell'altezia da CHF 150'000.00 – caschunus entras ina fallida colligiaziun cun il conduct electric egl implont da pumpadi Isla che ha furniu valetas incorrectas sur plirs onns – han ins stuiu retrer CHF 100'000.00 ord la finanziaziun speciala. Il recav da transfers ei CHF 50'000 pli aults che preventivau pervia dils recavs supplementars digl uffeci dil register funsil e dallas contribuziuns cantunales per la scola bilingua. La conclusiun dil transfer dallas prestaziuns preliminaras dall'ovra electrica Pintrun en ina societad anonima generescha in surpli dil recav finanziel da CHF 70'000.00.

Il quen annual presenta cuosts supplementars da ver CHF 500'000.00. Ils cuosts da personal pli aults ein d'attribuir alla cumissiun da schazetg che ha luvrau per la meglieraziun, agl augment dil personal administrativ da construcziun per 10% sco era alla sligiaziun interna per la pedagogia curativa en scola. Ils cuosts materials ed ulteriurs cuosts survargan il budget per CHF 100'000.00. Quels resultan dallas mesiras da manteniment urgentas vid il rempar d'aua Bargis sco era vid l'illuminaziun dalla via.

Ultra dallas amortisaziuns ordinarias ha la vischnaunca fatg amortisaziuns supplementaras, quei ch'ei pusseivel per baghetgs che vegnan aunc valetai tenor HRM1. Las expensas da transfer surpassan il budget per CHF 100'000.00. Ils motivs ein cunzun la contribuziun al scalem superiur a Flem che vegn eruida a basa dil diember da scolaras e scolars effectiv sco era ils cuosts da tgira adina pli aults en casas da vegls e da tgira.

Il quen d'investiziuns cun expensas da CHF 2'200'539.78 ed entradas da CHF 472'043.00 siara cun investiziuns nettas da CHF 1'728'496.78. Las investiziuns ein ver CHF 340'000.00 pli bassas che preventivau, denter auter pervia da projects sco la sanaziun dil reservuar Turnigla sco era la renovaziun dalla fatschada e digl areal dalla Scola Trin ch'ins ha saviu surdar per in prezi pli favoreivel che previu.

Il cashflow muossa cons daners ch'ein effectivamein circolai. Per igl onn 2024 importa il cashflow CHF -2'268'417.79, quei vul dir che la cassa cuntegn ver CHF 2,2 miu. pli pauc. Cumparegliau cun igl onn precedent 2023 cun in fetg ault cashflow ein ils contos da banca denton stai emplen bein. Sch'ins contempla omisdus onns ensemen, resulta ina sminuziun dils mieds liquids da circa CHF 500'000.00.

Las cefras distinctivas ein tuttas ella «zona verda» – danor la quota d'autofinanziaziun, ella sesanfla ella «zona oranscha». La quota dil survetsch da capital ei aulta, vegn denton sfalsificada dallas amortisaziuns supplementaras ch'ein vengidas effectuadas.

Il president communal arva la runda da damondas e da discussiun. Da quella fa negin diever.

Martin Bundi, commember dalla cumissiu da gestiun, pren il plaid. El informescha las personas presentas davart la lavur annuala dalla cumissiu da gestiun e conferma ch'ins hagi controllau il quen annual 2024 ensemen cun il post da revisiun extern Capol & Partner AG. Silsunter hagian ils responsabels dil post da revisiun saviu discutir en ina seduta comunabla cun la suprazion communal il quen annual 2024 e sclarir las differenzas visavi il preventiv/on precedent (explicaziuns). El remarca ch'il quen annual dalla vischnaunca da Trin sespresenti – en cumparegliaziun cun quens annuals d'autras vischnauncas – a moda fetg transparenta (explicaziuns, indicaziuns da conto detagliadas, etc.).

Sin fundament dils giudicaments dalla cumissiu da gestiun e dil post da revisiun propona la cumissiu da gestiun d'approbar il quen annual 2024.

Il quen annual 2024 vegn approbaus cun gronda maioritad.

3. Lescha per la finanziaziun speciala dalla forza idraulica Trin

Il president communal introducescha la tractanda. Igl onn vargau han ins decidu davart igl avegnir dall'ovra electrica Pintrun. La vischnaunca ha surpriu quella ensemen cun il Cantun e l'Axp Hydro Surselva AG – cun ina participaziun da 70%. Plinavon ei la vischnaunca participada ad ulteriuras ovras electricas: cun 0,14 % allas Ovras electricas Zervreila AG e cun 100% all'ovra electrica Mulin a Trin Mulin. Dallas societads anonimas survegn la vischnaunca mintg'on dividendas; plinavon sa ella trer a nez la cumpart respectiva dall'energia producida. En buns onns resultan recavs. En schliats onns, per exempel cun pauca aua ni interrupziuns pervia dalla tecnica, sa il menaschi denton era caschunar cuosts. En pli vegnan ins cun ils onns a stuer investir ellas infrastructures. Sco gia declarau igl onn vargau vegnan lavurs da renovaziun vid l'ovra electrica Pintrun ad esser necessarias ils proxims 5 tochen 10 onns. Per las Ovras electricas Zervreila va la concessiun a fin igl onn 2037. L'ovra electrica Mulin ei actualme in in bien stadi. Tuttina sa ei vonzei dar la necessitad da far investiziuns nunprevisiblas che caschunan gronds cuosts. Per che tals scenaris – ton positivs sco era negativs – hagian buc in'influenza directa sin il quen

annual dalla vischnaunca e sfalsificheschien buc ils resultats, ha la suprastanza communal l'intenziun d'introducir ina finanziaziun speciala cun il tetel «forza idraulica Trin».

Cun agid da quella finanziaziun speciala vulan ins metter d'in maun mieds finanzials ligiai per quei intent. Per ch'in tal model funcziuni, ston ins definir claramain la derivonza dils mieds sco era il diever previu. La finamira ei da separar claramain quels mieds ligiai dil budget general. En vischnaunca existan gia autras finanziaziuns specialas cumparegliablas per ils secturs aua, aua piarsa e rumien. Igl ei reglau legalmein che las taxas corrispundentas ston tonscher per saver cuvierer cumpleinamein las investiziuns respectivas ed ils cuosts currents.

Senza ina finanziaziun speciala han recavs ed eventualas investiziuns effects directs sin il quen economic ed il quen d'investiziuns. En onns senza investiziuns pli grondas sa quei esser d'avantatg – en onns economicamein pli fleivels ni en cass da grondas investiziuns sa quei denton menar a greveziars considerablas. Cun agid dalla finanziaziun speciala vegnan ils recavs spargnai en in fond destinaus per in intent specific. Aschia eis ei pusseivel da mitigar ils effects dad onns fleivels ni finanziair investiziuns necessarias. Quei meina ad ina nivellaziun dil quen economic e garanteschia ina separaziun clara da quels mieds dil budget general.

La lescha vegn tractada tenor la tabla dil cuntegn.

Davart art. 3 Formaziun da reservas per la finanziaziun speciala, cefra 2 damonda ina persuna, sch'ils tscheins d'aua vegnien buca risguardai.

Il president communal informescha ch'ins hagi sapientivamein priu ora ils tscheins. Els dueigien vinavon figurar el budget general.

Il president communal arva la runda da damondas e da discussiun.

Dalla populaziun entra la damonda tgeinina che seigi la differenza principala denter ina finanziaziun speciala e reservas. Daco lavuran ins cheu buca cun reservas?

Il president communal declara che la finanziaziun speciala seigi ligiada ad in intent, ferton che las reservas vegnien duvradas plitost specificamein per projects.

Dil ravugl dallas presentas e dils presents vegn la damonda cun cons procents che la vischnaunca seigi participada allas Ovras electricas Zervreila.

Il president communal informescha che la vischnaunca seigi participada cun 0,14%.

In'ulteriura persuna presenta pren il plaid: Daco restan ils daners buca tier la societad anonima respectiva e quella desista da pagar dividendas?

Il president communal declara che contracts dad ovras da partenadi – sco quels cun la Pintrun AG ni la Zervreila AG – seigien concepiti aschia che las societads fetschien neginas reservas.

Ina persuna presenta vul saver, sch'il gudogn realisau circuleschi anavos el quen general ed en tgei spazi da temps che quei capeti.

Il president communal pren posiziun: La liquiditad semidi buc en consequenza da quella mesira. In spazi da temps concret sappien ins buc indicar. Cun far la planisaziun dallas finanzas dettien ins in'egliada sin ils proxims 5 tochen 15 onns. Ella fuorma la basa per gestunar la finanziaziun speciala. La damonda seigi era con ad ault ch'il fond dueigi vegnir aviarts per saver cuvierer eventualas investiziuns. Aschiprost ch'ins hagi contonschiu il recav definiu, vegni il surpli transferius el quen general.

Dalla populaziun entra la damonda a tgei rescas che la vischnaunca s'exponi cun introducir la finanziaziun speciala.

Il president communal declara che la resca la pli gronda seigi l'ovra electrica Pintrun. Il menaschi ed il manteniment dall'ovra caschunien mintg'onn cuosts. En cass d'ina interrupziun stuessien ins quintar cun grondas sperditas d'entradas.

Ina persuna en halla vul saver en tgei dimensiun che la vischnaunca separticipeschi als cuosts dall'ovra electrica Pintrun.

Il president communal informescha che la vischnaunca surprendi 70 % dils cuosts annuals. La societad organiseschi e paghi da principi il menaschi. Ils cuosts da producciun che seresultan vegnien mess a quen alla vischnaunca. Persuenter survegni quella l'energia ch'ella sappi nezegiar.

Dallas presentas e dils presents entra la damonda, sche l'introducziun dalla finanziaziun speciala pertuchi mo la vischnaunca ni era ulteriuras partidas.

Il president communal rispunda ch'ei mondi mo per segirar las atgnas rescas.

Dil ravugl dalleas votantas e dils votants entra la damonda, sch'ei detti gia cefras concretas dall'ovra electrica Pintrun.

Cefras concretas detti ei buca. Il president communal declara che las cefras digl'emprems quen annual seigien relevantas. Tut igl auter seigi mo speculaziun.

La suprastanza communal propona d'approbar la lescha per la finanziaziun speciala dalla forza hydraulica Trin.

La radunanza communal approbescha la proposta cun gronda majoritad.

4. Varia

Il president communal informescha che las lavurs vid il project "sanaziun dil santeri" seigien vegnidas sistidas. La radunanza communal dils 19 da mars 2025 haveva approbau il project pèz a cup. La malcontentientscha davart enqual aspect dil project ha intima inna grupp engaschada da votantas e votants da lantschar in'iniziativa cun la finamira d'examinar aunc inna ga la decisiun dils 19 da mars 2025. Quei vul dir ch'ina dalleas proximas radunanzas communalas vegn a decider davart la reponderaziun da quest conclus.

Il president communal informescha ch'ins seigi gia in pass pli lunsch en connex cun la revisiun dalla constituziun communal. La cumposiziun dalla cumissiun per la nova constituziun seigi vegnida publicada. Las suandontas persunas fetschien part dalla cumissiun: Dario Candrian, Christof Loher, Dortih Malär, Pia Darms-Caprez, Michael Schneider, Beat Hatz, Simon Schwarzenbach-Schurter, Maurus Caffisch, Olivia Buonvicini e Corina Caluori.

Ei seigi grev da fixar in urari detagliau. Ei mondi aunc in mument tochen ch'il tema sappi vegnir tractaus dalla radunanza communal. La populaziun hagi da tut temps la pusseivladad da tematisar certas damondas el rom dalla discussiun – u via las commemoras ed ils commembers dalla grupp da lavur, sur l'administraziun ni el dialog cun inna commembra ni in commember dalla suprastanza communal.

Il president communal informescha – sco quei ch'ins ha gia communicau a tut ils percasa – ch'ei detti deplorablamein negina sligiaziun da successiun per ils privilegis dall'Arena Alva. Il motiv principal seigi che la vischnaunca hagi negins dretgs da conceder, possedi negin terren el territori ed hagi neginas concessiuns ch'ella savessi dar. Ils arguments ch'ella hagi presentau per sustener la destinaziun, contribuir al turissem e collaborar en auters secturs hagian deplorablamein perschuadiu memia pauc l'Arena Alva. La vischnaunca hagi cunscientamein spitgau aschi ditg cun la comunicaziun, perquei

ch'ella hagi tochen la fin giu la speranza d'anflar ina sligiazion transitoria e da buca stuer desister immediat da tut.

La suprastonza hagi decidu da promover il sport d'affons e giuvenils. Per il mument vegni ei discussiunau la pusseivladad che l'Arena Alva dublegiass las contribuziuns che la vischnaunca concedi als affons e giuvenils. Cunquei ch'ella hagi denton aunc negin consentiment en scret, desisti ella per il mument d'informaziuns detagliadas. Cura ch'ei detti informaziuns segiras, parti ella quellas. Plinavon gidi la vischnaunca finanzialmein igl JO Trin da surmuntar la problematica resultada a cuorta vesta dallas giuvnas menadras e dils giuvens menaders. La scola che ha tochen uss era profitau dils privilegis (p.ex. dis da sport) survegni egl avegnir dapli sustegn sur il budget ordinari. Per il mument fetschi la vischnaunca ulteriurs sclariments per ina collaboraziun futura cun la destinaziun.

Il president communal informescha che la proxima radunonza communal hagi liug ils 7 da november 2025. El rom da quella vegnien las proximas elecziuns ordinarias realisadas. Eventualas demissiuns seigien d'annunziar all'administraziun communal. Las suandontas demissiuns seigien gia enconuscentas: Simon Schwarzenbach-Schurter (suprastonza communal), Andy Riesch (cumissiun da gestiun), Silvia Wick e Fredy Casty (cumissiun da naturalisaziun). Suenter las vacanzas da stad detti ei aunc ina ga ina publicaziun digl appel resp. dallas demissiuns gia inoltradas.

Il schef da departament Hans-Jakob Telli informescha ch'ins hagi saviu occupar la piazza da selvicultur vacanta cun Riccardo Ryffel. Riccardo Ryffel seigi da niev la persuna da contact per il territori communal da Trin. Louis Kuenz (menader dil menaschi) stetti naturalmein vinavon a disposiziun per damondas e giavischs.

Il president communal surdat il plaid alla radunonza.

Ina persuna damonda da prender il plaid e di ch'ins dueigi vinavon s'engaschar per privilegis futurs tier l'Arena Alva e far attent a tut quei che la vischnaunca contribueschi alla destinaziun. Ins dueigi mirar anavon ed ei seigi impurtont da restar ina part dalla destinaziun. La vischnaunca dueigi vinavon contribuir sia part per puspei haver a media vesta la schanza da survegnir privilegis.

Dil ravugl dallas presentas e dils presents entra la damonda, sche la gestiun d'aua (protecziun encunter incendis) sin l'Alp Mora seigi gia vegnida controllada. Egl avegnir seigi previu d'installar begls dad aua. Tenor consultaziun dil Cantun beneventassi lez quellas mesiras. Ei vegn fatg la proposta da formar la cumissiun «protecziun encunter incendis Alp Mora» per elaborar las mesiras dalla protecziun encunter incendis.

Il schef da departament Hans-Jakob Telli informescha ch'ins hagi incumbensau in biro d'inschigneria per examinar il provediment d'aua. Gia avon in pèr onns hagian ins analisau la situaziun ed ils resultats hagian mussau ch'ei seigi pli efficient da cumbatter in eventual fiug cun agid d'in helicopter. Cun l'avertura dall'alp hagian ins realisau las pli impurtontas mesiras per la protecziun encunter incendis. Il selvicultur vegni a s'occupar dalla damonda ed a contactar il selvicultur regional responsabel per sclarir, sch'ei detti in ulteriur basegns d'agir.

Il president communal informescha che la suprastonza communal stoppi declarar la damonda sco relevonta per che la suprastonza communal survegni in'incarica ligionta. La damonda vegn suttamessa alla votaziun. Ina gronda majoritad declara ella sco buca relevonta.

Ina persuna presenta s'annunzia e critichescha che la circulaziun d'informaziuns en connex cun l'aboliziun dils privilegis dall'Arena Alva seigi buca stada sufficiente sulettamein cun reparter fegls sgulonts. Buca en tut las scaffas da brevs hagi ei giu in fegl sgulont. Cunquei ch'ins hagi survegni l'informaziun a cuorta vesta (cuort avon la fin dalla prevendita dalla Top-Card) fussi ei stau indicau da far diever d'ulteriurs canals da comunicaziun.

Fin dalla radunanza: 21.50

Trin, ils 20 da zercladur 2025

il president communal:

l'actuara:

Maurus Caflisch

Olivia Buonvicini